

Effektivitetsrevision av pensionssystemet

Landskapsrevisionens årligen löpande revision inkluderar en effektivitetsrevision. Effektivitetsrevisionens syfte är att bedöma om budgetmedlen har använts i enlighet med principerna om sparsamhet, effektivitet och ändamålsenlighet.

Som en del av effektivitetsrevisionen för räkenskapsperioden 2025 har vi utfört en revision av landskapets pensionssystem. Effektivitetsrevisionen har utförts genom att intervjua nyckelpersoner inom organisationen samt genom att ta del av för uppdraget relevanta styrdokument.

I denna effektivitetsrevision har vi särskilt granskat landskapets egna pensionssystem och dess funktionalitet, samt bedömt om budgetmedlen har använts i enlighet med principerna om sparsamhet, effektivitet och ändamålsenlighet. Vi har analyserat fondens täckningsgrad och bedömt hur kapitalet står i relation till de framtida pensionskostnaderna. Vi har även gått igenom utbetalningsfunktionen och gjort en bedömning av systemets interna kontroll.

Effektivitetsrevisionen är inte en revision eller översiktlig granskning enligt ISA-standarderna (International Standards on Auditing) och vi utför således inte revision enligt standarderna.

Uppdraget har omfattat följande arbetsskeden:

- Intervjuer av tjänsteinnehavare och myndighetschefer
- Insamling av relevant material, genomgång av lagar och styrdokument
- Pensionsfondens bokslut, landskapets bokslut
- Slutdiskussion och rapportering

Centrala iakttagelser samt förslag till åtgärder

1. Landskapets ekonomi är god och förutsättningarna för att klara av pensionsskulden är goda. Landskapet har förberett sig på de kommande växande pensionsutbetalningarna genom att ha täckt 68,92 % av den teoretiska pensionsskulden per 31.12.2024 genom pensionsfonden.
2. Ansvar för pensionssystemet behöver definieras och formaliseras så att helhetsansvaret över hela systemet, dess risker och interna kontroll inklusive rapporteringen och budgeteringen definieras och formaliseras.
3. Pensionssystemet har idag ingen formaliserad tillsyn, intern kontroll och riskhantering ur helhetsperspektiv utan arbetar utifrån inarbetade processer som är förknippade med viss intern kontroll men inte intern kontroll ur ett helhetsperspektiv. Med tanke på pensionssystemets ekonomiska betydelse för Landskapet anser vi att interna kontrollen, interna revisionen och riskhanteringen behöver förstärkas och formaliseras. Även tillsyn av myndigheterna behöver utövas i praktiken. Landskapets pensionssystem saknar interna kontroller som har utvecklats i omvärlden, särskilt i EU-länder som omfattas av sträng reglering. Även om Åland inte behöver följa denna reglering, anser vi att en balans bör hittas där interna kontroller stärks för att minska risker utan att skapa onödig byråkrati. Tillräckliga resurser bör avsättas för detta så att de tjänsteinnehavare som ges ansvaret i praktiken kan säkerställa efterlevnad av regler och genomföra nödvändiga kontroller.
4. Överlag anser vi att de medel som använts inom pensionssystemet har använts i enlighet med principerna om sparsamhet, effektivitet och ändamålsenlighet. Landskapet har förutsättningar att själv ansvara för pensionsskulden och enligt vår uppfattning är systemet som uppbyggt för hantering av pensionerna på det stora hela ändamålsenligt uppgjort.

Allmänt om Landskapet Ålands pensionssystem

Landskapet Ålands pensionssystem som det idag ser ut har formats av en rad beslut och reformer som tillsammans har skapat dagens system. Fram till mitten av 1990-talet finansierades pensionerna för landskapets anställda huvudsakligen enligt ett fördelningssystem, där de årliga pensionsutgifterna betalades direkt ur landskapets budget utan att några medel fonderades för framtida behov. Detta innebar i praktiken att kommande generationer av arbetstagare finansierade pensionerna för tidigare anställda, och systemet saknade en buffert för att hantera ökande pensionskostnader.

Under 1980- och 1990-talen ökade pensionsutgifterna kraftigt, bland annat på grund av fler anställda och förbättrade pensionsförmåner. Samtidigt infördes pensionsavgifter för de anställda och pensionspremier för vissa arbetsgivare, men någon egentlig fondering av medel för framtida pensioner hade ännu inte etablerats. Landskapets pensionsansvar, uppskattades till betydande belopp, och behovet av en långsiktig lösning blev allt tydligare.

Mot denna bakgrund beslutade lagtinget 1995 att inrätta en särskild pensionsfond utanför landskapets budget, med syftet att trygga betalningen av framtida pensioner och utjämna pensionsutgifterna över tid. Fondens medel skulle bestå av pensionspremier från arbetsgivare och avgifter från de anställda, och dess förvaltning anförtröddes en styrelse med representanter från berörda fackorganisationer. Genom pensionsfonden skapades en struktur för att fondera medel och hantera det långsiktiga pensionsansvaret.

Från och med den 1 januari 2008 utförsäkrades pensionsansvaret till ett privat pensionsbolag, vilket innebar att ansvaret för framtida pensionsutbetalningar för anställda fr.o.m. 1.1.2008 och framåt övergick till en extern aktör och ett externt Arpl system. Det tidigare systemet med pensionsfonden och utbetalning av pensioner ur Landskapets budget blev dock ikraft för personal som anställdts före 1.1.2008 samt för lagtingsledamöter.

Nya anställdas pensionsansvar behandlas på samma sätt som för anställda inom privat sektor och förmånerna är de samma som i privat sektor. För många pensioner inom det

egna systemet utgör historiska beslut fortsatt grunden för de nuvarande systemen och förmånerna. Det nuvarande egna pensionssystemet vilar således på en rad äldre beslut och reformer.

Landskapet Åland har således idag två pensionssystem för sina anställda och lagtingsledamöter. Ett system som finansieras inom Landskapets budget och ett som finansieras med ArPL pensionspremier (Veritas). För nyanställda som anställts fr.o.m. 1.1.2008 betalas pensionen genom ArPL pensionspremier och för anställda som anställts före 1.1.2008 samt lagtingsledamöter betalas pensionen med Landskapets budgetmedel. Förvaltningen av pensionssystemet betalas ur Landskapets budgetmedel och finansieras inte med pensionsinbetalningar. Pensionsfondens förvaltning finansieras med pensionsinbetalningar. Arbetstagarna deltar med lika stor andel av sin lön i bägge system.

Landskapets arbetspensionssystem regleras av ett flertal lagar och förordningar, både på landskapsnivå och genom rikslagstiftning via blankettlagstiftning och internationella överenskommelser. Självstyrelselagen ger landskapet behörighet att lagstifta om pensionsskyddet för egna anställda och vissa kommunala grupper. Försäkringsdomstolen är första och enda besvärinstans i pensionsärenden.

De viktigaste lagarna som utgör grunden för systemet är:

- Landskapslagen om tillämpning av riksförfattningar om pension för den offentliga sektorn (LL 2016:76)
- Landskapslagen om landskapet Ålands pensionsfond (LL 1995:71)
- Landskapslagen om pensionsskydd för lagtings- och landskapsregeringsledamöter (LL 2010:7)
- Landskapslagen om tillämpning av riksförfattningar om pension för arbetstagare (LL 2007:29, för nyanställda från 1.1.2008)
- Flera äldre lagar om pensioner för särskilda grupper, t.ex. anställda vid privata daghem och hemslöjdsläroanstalter (LL 1971:51, LL 1977:10, LL 1943:13)
- Internationella och EU-bestämmelser om social trygghet (EG 883/2004, EG 987/2009)
- Överenskommelseförordningar och avtal om pensionsservicetjänster (t.ex. med Keva och Pensionsskyddscentralen)

- Principbeslut och särskilda regler för vissa grupper, t.ex. grundskolelärare med lägre pensionsålder

Sammanlagt finns ett tiotal centrala lagar och förordningar, samt flera avtal och principbeslut, som tillsammans utgör den juridiska grunden för landskapets pensionssystem

Landskapets pensionsansvar

För pensioner som intjänats av anställda före 1.1.2008 samt för lagtingsledamöter svarar Landskapet för alla pensionskostnader inom sin egen budget. Detta avser landskapets pensionsansvar. Landskapet Åland tillämpar ett fördelningssystem där pensionerna inte helt finansieras med fonderade medel, utan utbetalas via landskapets egen budget. Pensioner som intjänats och fortsatt intjänas av personer anställda före detta datum finansieras inom landskapets eget pensionssystem, vilket är ett så kallat delvis fonderat system – en modell som är vanlig inom offentlig sektor. Systemet kan jämföras med Finlands statliga pensionssystem och kommunernas pensionsförsäkring (KEVA), där pensionsansvaret inte är fullt finansierat på förhand.

Utbetalningarna sker direkt från landskapets budget, men för att utjämna kostnaderna över tid fonderas premieinbetalningar från både de anställda och landskapet i landskapets pensionsfond för att senare betalas till Landskapet. Per den 31.12.2024 täcker pensionsfonden 68,92 % av pensionsansvaret. Motsvarande täckningsgrad för KEVA är 46,7 % och för statens pensionsfond 24,2 %. Täckningsgraderna är dock inte helt jämförbara, eftersom pensionssystemen och avgiftsutjämningen skiljer sig åt, men siffrorna visar att landskapets fondering är på en relativt hög nivå. En orsak till att fonderingsnivån behöver vara högre än för systemen som jämförs med är att Landskapets system inte tar in nya arbetstagare i systemet vilket på lång sikt kommer att leda till att inga nya pensionspremier betalas in i systemet. Eftersom inte nya pensionstagare tas in i systemet är nivån på inbetalningar i systemet betydligt lägre än i KEVA och VER. I nedanstående jämförelse kan ses att inbetalningar av pensionspremier i Landskapet endast täcker 24,29 % av pensionsutbetalningarna medan KEVAs premier täcker 76,86 % av utbetalningarna. Det här förklarar behovet av en högre fonderingsgrad. År 2024

betalade Finlands kommuner en utjämningsavgift, dvs. budgetfinansiering om totalt 632 miljoner euro för att täcka pensionerna. Beloppet som Landskapet täcker är betydligt större än kommunerna om man jämför t.ex. med antal invånare. Budgetfinansieringen för Landskapet 2024 var 20 874 000 euro vilket är ungefär 700 euro per invånare.

	ÅLR	KEVA
Premieinkomster	10906023,5	5584758731
Pensionsutbetalningar	44899348	7265850322
Procentuell finansiering med premier	24,29 %	76,86 %

Landskapets kalkylmässiga pensionsansvar per 31.12.2024 var 865,7 miljoner euro (863 miljoner euro år 2023). Pensionsfonden har tillgångar som täcker 68,92 % av pensionsskulden per 31.12.2024. I lagen om pensionsfonden stadgas att högst 75 % av de årliga pensionerna kan finansieras med pensionsfonden. Till pensionsfonden betalas årligen in pensionsavgifter från arbetstagarna och de förtroendevalda som hör till systemet samt från Landskapet både genom avgifter och fonderingar.

Diskonteringsräntan är en viktig faktor vid beräkning av pensionsansvarsskulden, då den används för att nuvärdesberäkna framtida pensionsutbetalningar. En högre diskonteringsränta leder till en lägre uppskattad skuld, medan en lägre ränta ökar skulden genom att höja nuvärdet av framtida betalningar. Därför har diskonteringsräntan en betydande inverkan på storleken av pensionsansvarsskulden.

Diskonteringsräntan som används vid beräkning av pensionsansvaret är för Landskapet och KEVA 3,0 %, medan statens pensionsfond (VER) använder 2,7 %. En lägre diskonteringsränta innebär ett högre beräknat pensionsansvar. Inom privat sektor används en annan metod för diskonteringsränta där en del av ansvarsskulden (20 %) är kopplad till avkastningen från aktiemarknaderna. Detta leder till att diskonteringsräntorna som används för privat sektor ofta är högre än för offentlig sektor. Detta gör att fonderingsgraderna inte är helt jämförbara.

Att pensionsskulden inte är helt täckt beror dels på att offentliga system ofta har bättre pensionsförmåner som t.ex. lägre pensionsålder, dels på att fonderingen inom offentlig sektor startade från en situation där det fanns ett pensionsansvar men inga fonderade medel. Vid analys och jämförelse av pensionssystem är det viktigt att beakta att systemen

har egna särdrag och att direkta jämförelser därför är vanskliga. För ett samhälle kan en mindre fonderingsgrad vara befogad eftersom alla fonderade medel de facto är Landskapets pengar som Landskapet själv förvaltar över. En mindre fonderingsgrad kan leda till att det finns mera pengar för t.ex. samhällelig infrastruktur utan att behöva låna pengar. Landskapet är i nuläget skuldfritt gentemot kreditinstitut och har också en hög fonderingsgrad för sitt pensionsansvar. Landskapets ekonomi är god och förutsättningarna för att klara av den framtida pensionsskulden är goda.

Riskfaktorer med pensionsansvaret

Pensionsansvaret beräknas utifrån flera parametrar varav arbetspensionsindex, livslängdskoefficient som fastställs av STM och diskonteringsräntan är viktiga.

Avsikten med livslängdskoefficienten är att pensionsutgiften och nivån på de nya arbetspensioner som börjar betalas ska anpassas i enlighet med hur den förväntade genomsnittliga livslängden förändras. Om den genomsnittliga livslängden ökar, minskar livslängdskoefficienten månadspensionerna och tvärtom. Målet är att arbetstagare ska kompensera livslängdskoefficientens minskande effekt på pensionen genom att fortsätta arbeta längre.

Pensionsansvaret baserar sig på antagandet att pensionslagstiftningen förblir oförändrad. Den förväntade livslängden ingår i dödligheten och åldersförskjutningarna som beror på födelsekohort. Kapitalvärdena beräknas med hjälp av kapitalvärdefaktorer som beror på typ av pensionsrätt, födelsedatum, kön och diskonteringsränta. Pensionsrättens storlek granskas på indexnivån för år 2024. Efterföljande indexhöjningar har inte beaktats separat vid beräkningen av pensionsansvar, men en låg diskonteringsränta har valts medvetet för att pensionsansvaret på ett tillfredsställande sätt ska motsvara pensionsrättigheternas nuvärde.

Landskapet använder Kevas sakkunskap för beräkning av Landskapets pensionsansvar. Keva gör regelbundet en beräkning på Landskapets pensionsansvar som gör i tillämpliga delar på samma sätt som medlemssamfundens pensionsansvar utanför OffPL. Tjänsten omfattar inte stresstester eller scenarioanalyser

De största riskerna med pensionsansvarets riktighet är enligt aktuariechef Roman Goebel på Keva följande: pensionslagstiftningen ändras, den förväntade livslängden ändras avsevärt eller invalidpensionsfrekvensen ändras.

Landskapet har ingen egen riskbedömning över hur förändringar i pensionsansvaret kan påverka Landskapets ekonomi. Vi rekommenderar att en sådan uppgörs. Landskapet ansvarar självständigt för finansieringen av pensionerna i Landskapets pensionssystem, där pensionsansvaret är endast en faktor. Det finns prognoser över framtida budgetbelastning som presenteras nedan i rapporten. Prognoser finns men en riskbedömning som baserar sig på olika scenarioanalyser har inte gjorts.

ArPL pension

För anställda som anställdts efter 1.1.2008 betalas pensionen genom det privata pensionssystemet och Veritas fungerar idag som pensionsförsäkringsbolag.

Privatiseringen innebär att det privata pensionssystemet ansvarar för pensionsskulden.

Om ett underskott uppstår i systemet som helhet kan den gemensamma ArPL-premien höjas för att täcka det ökade behovet av finansiering.

Ekonomisk påverkan av Landskapets pensioner

Pensionskostnaderna har en betydande inverkan på landskapets ekonomi och budget. Enligt KEVAs beräkningar uppgår nuvärdet av pensionsansvaret till 866 miljoner euro, och nya pensionsskulder uppstår löpande. Enligt pensionsfondens beräkningar kommer det inflationsjusterade beloppet för utbetalningar mellan åren 2026 och 2060 att uppgå till cirka 1,8 miljarder euro, varav ungefär 830 miljoner euro förväntas finansieras med budgetmedel. Budgetbelastningen är landskapets pensionskostnader med avdrag för den årliga överföringen som görs från pensionsfonden till landskapets budget.

Budgetbelastning över tid

Budgetbelastningen för pensioner uppgick till 19,7 miljoner euro 2023, och för 2024 var den ca 20,9 miljoner euro. För 2025 budgeteras budgetbelastningen minska till cirka 18 miljoner euro. År 2024 täcktes pensionskostnaderna till 53,5 % av pensionsfonden, vilket

är 15,4 procentenheter lägre än den teoretiska täckningsgraden på 68,9 %. Detta motsvarar en skillnad på cirka 6,9 miljoner euro.

Budgetbelastningen från pensionskostnader förväntas enligt nuvarande prognos pågå fram till år 2080, varefter den beräknas bli försumbar. Den genomsnittliga budgetbelastningen fram till dess uppskattas ligga på cirka 16 miljoner euro per år (i 2024 års penningvärde). Denna teoretiska nivå justeras kontinuerligt beroende av uttagen ur fonden och fondens tillväxt. Efter 2060 förväntas pensionskostnaderna minska gradvis och upphöra helt runt 2080. Enligt pensionsfondens fondchef är tanken att fonden kan avslutas när de årliga pensionskostnaderna i nutida penningvärde når ca 15 miljoner euro. Det förväntas ske ungefär 2060 enligt kalkylen. Efter 2060 skulle alltså alla pensionskostnader direkt belasta landskapets budget, och så småningom, efter 2090, skulle enbart lagtings- och landskapsregeringsledamöter kvarstå i landskapets pensionssystem.

Fondering av medel

Landskapets pensionsfondering sker genom pensionspremier som tas ut på lönekostnader och överförs till pensionsfonden. År 2024 genomfördes dessutom en engångsfondering på 40 miljoner euro, vilket bidrog till att öka täckningsgraden med drygt 8 procentenheter jämfört med föregående år. Denna fondering är redan beaktad i 2024 års täckningsgrad på 68,92 %.

Arbetstagare bidrar med pensionsavgifter som baseras på deras ålder och lön enligt följande procentsatser:

- **7,15 %** av lönen för personer mellan 17 och 52 år.
- **8,65 %** av lönen för personer mellan 53 och 62 år.
- **7,15 %** av lönen för personer som fyllt 63 år.

Förutom dessa betalar landskapet in 18,2 % av lönekostnaden in som fondering till pensionsfonden.

Pensionsutbetalningar och kostnader

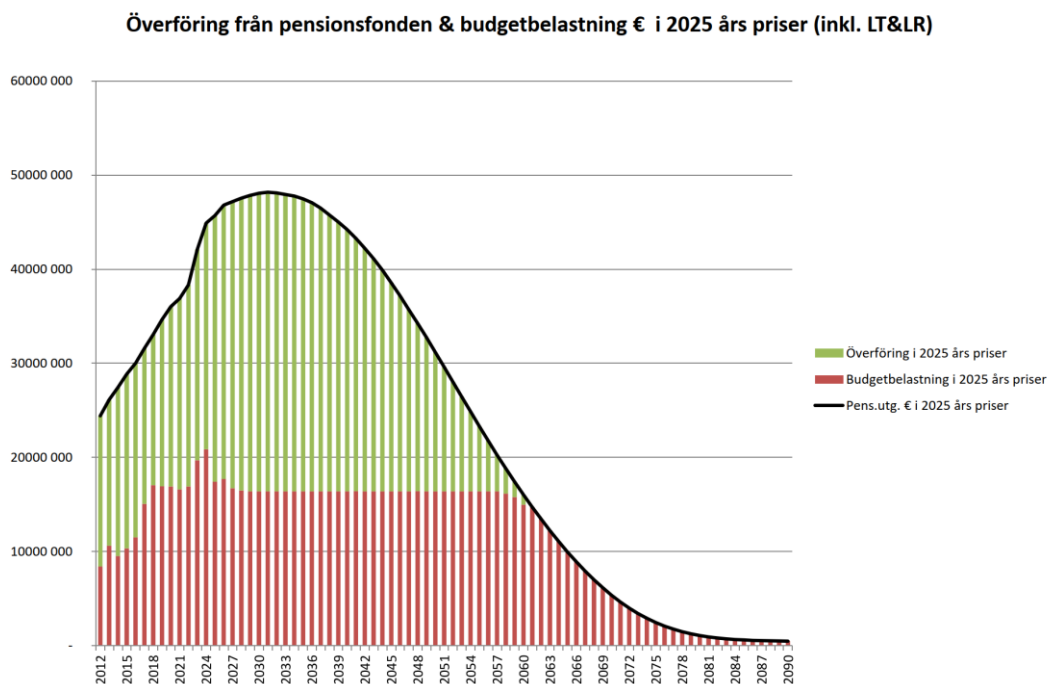
I landskapets egna pensionssystem utgör inbetalningarna till pensionsfonden endast en överföring, medan den faktiska kostnaden uppstår först när pensionerna betalas ut.

Pensionsfonden hanteras utanför Landskapets budget och bokföring så kostnaden i bokföringen uppstår delvis redan vid fondering.

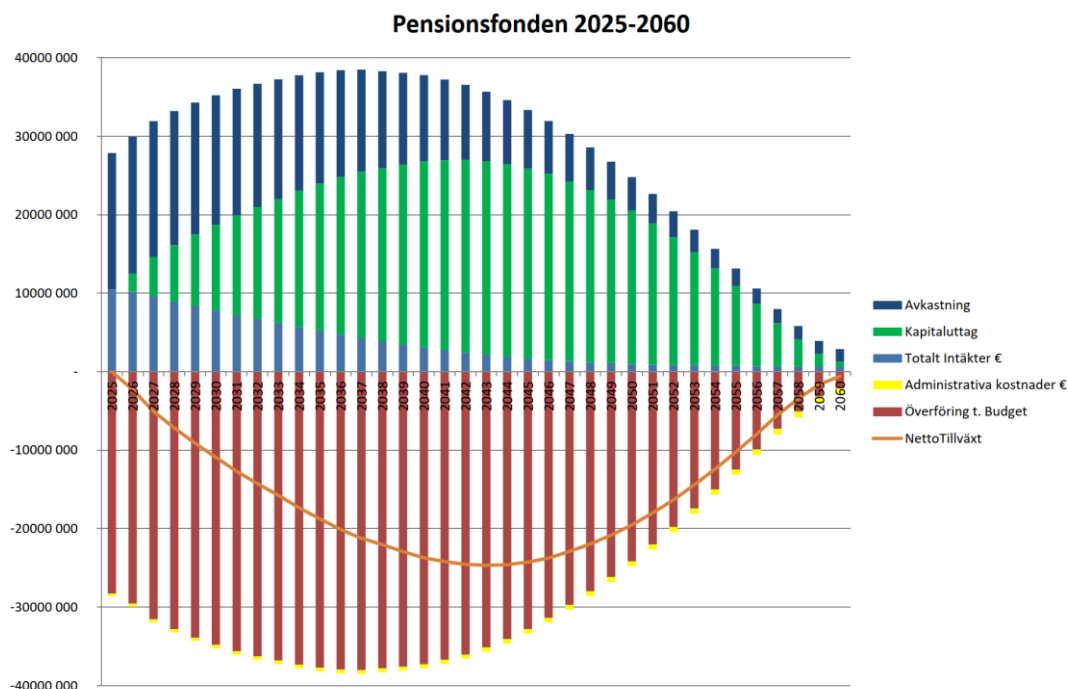
Pensionsutbetalningar finansieras direkt från landskapets budget. Under år 2023 uppgick de direkta pensionsutbetalningarna (brutto) till 42,1 miljoner euro, och för 2024 blev utfallet ca 44,9 miljoner euro.

Enligt den nuvarande uppskattningen förväntas pensionskostnaderna efter 2060 minska successivt och upphöra helt omkring år 2080 undantaget lagtingsledamöternas pensioner, då den kvarvarande budgetbelastningen beräknas vara mycket liten. Den genomsnittliga budgetbelastningen fram till dess uppskattas ligga på cirka 16 miljoner euro netto per år, beräknat i 2024 års penningvärde. Bruttopensionerna förväntas öka ännu några år till mitten av 2030 talet varefter de långsamt börjar minska. Kalkylerna grundar sig på talrika antaganden. Om de ändras kan uppskattningen ändras betydligt

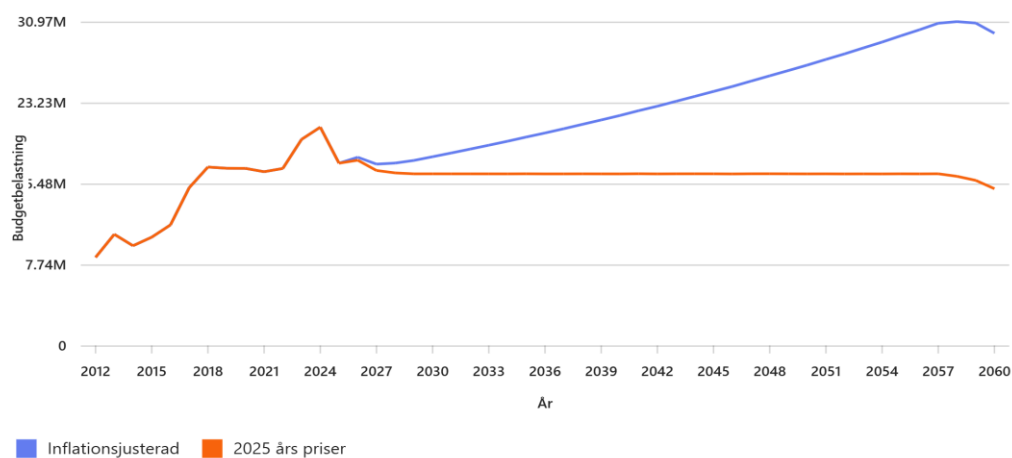
Budgetbelastningen beskriver som graf förväntas vara följande:

De röda staplarna anger överföringen till landskapets budget och den gröna staplarna uttagen ur pensionsfonden.

Denna graf visar de totala inbetalningarna, avkastningen och kapitaluttagen ur pensionsfonden.

Denna graf visar den historiska och framtida budgetbelastningen i 2025 års priser samt den inflationsjusterade framtida budgetbelastningen i blått.

Utbetalningsfunktionen

Landskapets pensionssystem administreras av finansavdelningens avtals- och pensionsbyrå. Arbetet med pensionsfrågor sköts av en pensionshandläggare, en biträdande pensionshandläggare samt en registeransvarig. Pensionshandläggarna ansvarar för alla pensionsansökningar och utredningar, medan registeransvarig hanterar Landskapets pensionsregister. Landskapsregeringen har föreslagit för Keva och

finansministeriet att Keva ska åta sig att sköta också andra uppgifter i anslutning till verkställigheten av pensionsskyddet för den personal som anställts hos landskapet före 2008 samt för ledamöter av landskapsregeringen och lagtinget.

Till följd av pensioneringar under de kommande åren bedöms landskapsregeringen inte längre att ha tillräcklig kompetens för skötseln av dessa uppgifter. Och när antalet anställda som anställts hos landskapet före 2008 minskar är det i fortsättningen inte motiverat att upprätthålla den kompetens som krävs. För närvarande har landskapet cirka 680 anställda vars anställningsförhållande har inletts före 2008.

Verkställigheten av pensionsskyddet för den personal som är anställd hos landskapet hör enligt självstyrelselagen till landskapets lagstiftningsbehörighet. Därför förutsätter överföringen av denna uppgift från landskapsregeringen till Keva att det utfärdas en överenskommelseförordning om detta som just nu är under arbete.

Pensionsfonden

Pensionsfonden förvaltas av en styrelse med representanter från fackorganisationer och landskapsregeringen. Styrelsen beslutar om placeringsprinciper och ansvarar för fondens verksamhet och har följande uppgifter:

- 1) leder och styr pensionsfondens verksamhet samt ombesörja att fonden bedrivs på ett lagligt och ändamålsenligt sätt
- 2) avgöra ärenden som är av principiell betydelse eller av större vikt för fondens ekonomi och verksamhet,
- 3) styra fondens placeringsverksamhet och besluta om fondens placeringsprinciper,
- 4) se till att fondens bokföring, interna kontroll och riskhantering ordnas på ett tillbörligt sätt,
- 5) årligen till landskapsregeringen lämna förslag till fondens budget,
- 6) sörja för att fondens likviditet är tillräcklig, samt
- 7) godkänna fondens bokslut och verksamhetsberättelse samt överlämna dessa till landskapsregeringen och revisorerna inom föreskriven tid.

Pensionsfonden är idag en fristående myndighet utanför Landskapets budget. De kostnader som uppstår för skötseln av den administration av pensionsfonden ska enligt landskapslagen om landskapet Ålands pensionsfond bekostas av pensionsfondens medel. Vi rekommenderar att Landskapet utvärderar huruvida det skulle vara ändamålsenligt att redovisa pensionsfondens administrationskostnader i Landskapets bokslut så att kostnaderna för administrationen redovisas på samma sätt som övriga myndigheter.

Pensionssystemets övervakning och tillsyn

Landskapsregeringen handhar den allmänna styrningen och tillsynen över pensionsfondens verksamhet. I praktiken har detta betytt utnämning av en styrelse för Pensionsfonden. Ansvar för hela pensionssystemet är delat och det är olika ansvarspersoner för de olika verksamheterna dvs. pensionsfonden, pensionsbyrån och budgeten. Det finns i nuläget enligt vår uppfattning ingen som ansvarar för pensionssystemet som helhet samt den interna kontrollen och riskhanteringen. Vi anser inte att det är möjligt att en tjänsteinnehavare har i uppgift att ansvara för hela systemet vid sidan av sitt övriga jobb utan tillräckliga resurser för övervakning bör tillgodoses. Vi anser att det skulle vara ändamålsenligt att stärka övervakningen av helheten. Få personer hanterar pensionssystemet, vilket gör det skört. Samtidigt ger småskaligheten god insyn vilket underlättar kontroll och transparens.

Tillsynen, dvs. laglighetsövervakningen av myndigheterna inklusive styrelsen existerar inte i praktiken enligt vår uppfattning.

Den interna kontrollen för pensionssystemet är inte formaliserad på samma sätt som den är i privata pensionsbolag som följer EU lagstiftning. Man jobbar utifrån inarbetade arbetsmetoder och processerna följer inte någon standard och har således inte auditerats eller formellt dokumenterats. Löpande dokumenterad riskhantering har inte gjorts.

Landskapets pensionssystem hanterar betydande kapital med väsentlig inverkan på Landskapets ekonomi – miljardbelopp – vilket ställer höga krav på styrning, riskhantering och intern kontroll. Med anledning av det anser vi att det finns skäl att stärka den interna kontrollen och riskhanteringen och formalisera processerna. Följande anser vi att behöver förbättras:

1. Policys och riskhantering

Landskapet har idag ingen dokumenterad riskhantering och inga tydliga policyer och riktlinjer för förvaltning av pensionsmedel och riskhantering. Regelbundna riskanalyser borde utföras för att identifiera finansiella, operativa och systematiska risker, inklusive marknads-, kredit- och cyberrisker. Ansvarsfördelningen borde definieras för att klargöra ansvar. Med detta avses Landskapets riktlinjer och inte pensionsfondens egna riktlinjer. Pensionsfondens egna riktlinjer har inte granskats i revisionen.

2. Transparens och rapportering

Idag finns ingen helhetsrapportering gällande pensionssystemet. Landskapets budget/bokslut och pensionsfondens egna bokslut ger information om pensionssystemet men ger inte läsaren någon helhetsbild. En framåtblickande rapportering där det på lång sikt tas ställning till

1. Pensionsansvaret och utvecklingen av det
2. Fonderingens tillräcklighet och inverkan på Landskapets ekonomi
3. Utvecklingen av framtida kostnader så de kan beaktas i budgetramarna
4. Utvecklingen av fondens avkastning och avkastningens påverkan på möjligheterna till uttag

3. IT- och cybersäkerhet

En färdigställd IT och cybersäkerhetsstrategi finns idag inte.

4. Revision och kontrollfunktioner

I nuläget utförs ingen systematisk revision eller auditering av pensionssystemet och dess interna kontroller. En överföring av utbetalningsfunktionen till KEVA kommer att minska behovet av formaliserade processer eftersom en stor del av processerna överförs till KEVA.

Mariehamn den 19 januari 2026

BDO Audiator Ab, revisionssammanslutning

Andreas Holmgård

OFGR, CGR